

POSLOVNI BILTEN BROJ 14 (17. maj 2021. godine)

Sadržaj

1. NOVINE KOJE DONOSI IZMENJENI ZAKON O POREZU NA DOHODAK GRAĐANA
2. ZAKON O DOPUNI ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE STUPIO JE NA SNAGU 7. MAJA 2021. GODINE
3. IZMENJEN JE DATUM POČETKA REGISTROVANJA I DOSTAVLJANJA ELEKTRONSKIH FAKTURA
4. UPOZORENJE KOMISIJE ZA HARTIJE OD VREDNOSTI DA JE VEOMA PROBLEMATIČNO I RIZIČNO ULAGANJE U BINARNE OPCIJE
5. ZAKLJUČAK VLADE RS 05 broj 53-4228/2021
6. DONET JE ZAKON O ELEKTRONSKOM FAKTURISANJU
7. OBAVEZA PRIVREDNIH DRUŠTAVA SA ASPEKTA ARHIVSKE GRAĐE NASTAJE 2022

Napomena: Mišljenja koja objavljuje Bilten nisu zvanična mišljenja nadležnih državnih institucija niti Instituta za ekonomsku diplomatiju, već mišljenja autora i dobronamerna pomoć usmerena na brže rešavanje vaših konkretnih problema, u skladu sa Zakonom, te ne mogu biti korišćena u sudskoj praksi ili u rešavanju bilo kakvih sporova.

1. NOVINE KOJE DONOSI IZMENJENI ZAKON O POREZU NA DOHODAK GRAĐANA

Već duže vreme u javnosti se vodila stalna polemika oko utvrđivanja poreske obaveze radnika koji rade na internetu – **frilensera** .

Tu ustvari i treba tražiti osnovni razlog donošenja **Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana** („Službeni glasnik RS”, br. 24/2001...**44/2021**), koji je stupio na snagu **7. maja 2021. godine**. Najkraće rečeno, razlog se nalazi u potrebi pojednostavljenja postupka utvrđivanja poreske obaveze za obveznike koji ostvaruju prihode i ugovorne naknade gde se porez plaća **samooporezivanjem**.

Treba istaći da se navedenim licima priznaju normirani troškovi u visini trostrukog iznosa iz čl. 15a.st.2. zakona, po osnovu ostvarenih prihoda, kao neoporezivi iznos zarade, pri čemu je visina normiranih troškova ista bez obzira da li je obveznik ostvario prihode po jednom ili drugom osnovu, ili pak po oba osnova istovremeno.

Porez se **ne plaća** na navedene prihode koji su ostvareni u kalendarskoj godini u iznosu do **384.000 dinara godišnje**, ili **32.000 dinara mesečno**, pri čemu deo prihoda koji prelazi navedeni iznos umanjuje se za normirane troškove od **50%** od ostvarenog prihoda.

Poreski organ rešenjem utvrđuje porez na prihode po osnovu ugovorenih naknada od autorskih i srodnih prava i ugovorene naknade za izvršen rad frilensera i drugih fizičkih lica na koje se porez plaća samooporezivanjem, i to ostvaren u periodu od **1.01.2015. do 31.12.2021. godine**. Utvrđena poreska obaveza plaća se u **120** jednakih mesečnih rata.

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana stupio je na snagu **7. maja 2021. godine**, i primenjuje se od **1. januara 2022. godine**, izuzev odredbe zakona o ostvarenim prihodima koji su utvrđeni rešenjem od strane poreskog organa u periodu od **1.01.2015. do 31.12.2021. godine**, i primenjuje se od **7. maja 2021. godine**.

2. ZAKON O DOPUNI ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE STUPIO JE NA SNAGU 7. MAJA 2021. GODINE

Posle donošenja Zakona o izmeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak građana, neminovno je bilo i donošenje **Zakona o dopuni Zakona o obaveznom socijalnom osiguranju** („Službeni glasnik RS”, br. 84/2004 ...~~44/2021~~), koji je stupio na snagu **7. maja 2021. godine**.

Navedom dopunom zakona, propisano je da se utvrđuje plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na osnovu ugovorene naknade koja je ostvarena u periodu od **1.01.2015. do 31.12.2021. godine**, rešenjem nadležnog poreskog organa, shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak građana, imajući u vidu da lica koja su isplaćivala naknadu nisu obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa.

3. IZMENJEN JE DATUM POČETKA REGISTROVANJA I DOSTAVLJANJA ELEKTRONSKIH FAKTURA

Saglasno odredbi čl.2.tačka 11. Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama, propisano je da se u Centralnom registru faktura koji uspostavlja i vodi Ministarstvo finansija - Uprava za trezor, evidentiraju elektronske fakture koje su izdate od strane poverilaca u komercijalnim transakcijama između:

- javnog sektora privrednih subjekata i
- između subjekata javnog sektora u kojima su subjekti javnog sektora dužnici

To registrovanje i dostavljanje elektronskih faktura vršiće se po uspostavljanju tehnoloških uslova, a obavezno od 1. jula 2021. godine, na osnovu podataka dobijenih iz sistema elektronskih faktura.

Imajući u vidu da se do sada nisu stekli tehnološki uslovi za registrovanje i dostavljanje elektronskih faktura, i da se neće moći navedeno rešenje u čl.2.tač. 11. Zakona, primenjivati od 1. jula 2021. godine, to je donet **Zakon o izmeni Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama** („Službeni glasnik RS”,br. 119/2012.....**44/2021**), koji je stupio na snagu **7.maja 2021. godine**. Izmena zakona odnosi se samo na izmenu datuma, odnosno registrovanje i dostavljanje elektronskih faktura vršiće se od **1. januara 2022. godine** (umesto od 1. jula 2021. godine kako je do sada bilo propisano).

4. UPOZORENJE KOMISIJE ZA HARTIJE OD VREDNOSTI DA JE VEOMA PROBLEMATIČNO I RIZIČNO ULAGANJE U BINARNE OPCIJE

Komisija za hartije od vrednosti, krajem aprila meseca 2021. godine, zbog pojačanog interesovanja građana, odnosno velikog dela javnosti objavila je **upozorenje** potencijalnim investitorima u vezi sa ulaganjem u **binarne opcije i druge visokorizične i složene finansijske instrumente**.

Takođe je upozorila da društva koja nude trgovanje binarnim opcijama i drugim visokorizičnim finansijskim instrumentima i reklamiraju taj vid ulaganja na društvenim mrežama, po pravilu **nemaju dozvolu** Komisije za hartije od vrednosti, **nemaju sedište**, kao **ni poslovnu jedinicu** na teritoriji Republike Srbije, **niti njihov rad** nadzire relevantno regulatorno telo.

Imajući napred navedeno u vidu, smatramo da ima prostora i definisati šta se podrazumeva pod binarnim opcijama. Binarne opcije se često smatraju oblikom kockanja, a ne investicijom. Samo trgovanje binarnim opcijama je veoma rasprostranjeno u mnogim zemljama, ali treba jasno reći da većina ljudi gubi, a ne dobija. Da bi zaradili novac na trgovini binarnim opcijama, neophodno je ispuniti mnogo uslova, počev od toga da treba trgovati samo sa legitimnim brokerom binarnih opcija, zatim da treba dobro savladati osnove binarnog trgovanja, potom u potpunosti poznavati strategiju trgovanja, istu savladati, naučiti, suštinu rada poznavati, imati mnogo strpljenja, dosta vremena utrošiti, pratiti sva aktuelna kretanja i događanja itd.....

Samo trgovanje binarnim opcijama jeste oblik ulaganja kroz predviđana kretanja različitih sredstava, kao što su bitcoin, dolar, zlato itd.... Trgovina binarnim opcijama ima samo dva rešenja, ili bolje reći dva ishoda i to: vrednost nekog sredstva može ići gore odnosno da raste, ili može ići dole odnosno da pada i to u određenom vremenskom periodu.

Da biste kupili opciju, mora se uložiti određena količina sredstava, i ukoliko se u određenom periodu predviđanja lica koje učestvuje u trgovini sa binarnim opcijama ostvare, tada to lice dobija svoja uložena sredstva plus profit, a u suprotnom ako predviđanja se nisu ispunila, u potpunosti to lice gubi sva uložena sredstva.

Upozorenje Komisije za hartije od vrednosti treba najozbiljnije shvatiti u smislu da „**iz navedenih razloga se kupovina binarnih opcija, finansijskih ugovora za razlike u ceni, ne preporučuje osobama bez znanja i iskustva u trgovanju finansijskim instrumentima. Svako ko učestvuje u trgovanju sa binarnim opcijama to radi na sopstveni rizik**”.

To podrazumeva da samo investiciona društva koja imaju dozvolu Komisije za hartije od vrednosti mogu da pružaju investicione usluge u Srbiji, te da je spisak tih investicionih društava dostupan na sajtu Komisije.

Na kraju Komisija za hartije od vrednosti poručuje: **„Ukoliko vam investicione usluge ponudi neko investiciono društvo koje ne možete da pronađete na našem sajtu , pozivamo vas da nas o tome obavestite“.**

5. ZAKLJUČAK VLADE RS 05 broj 53-4228/2021

Vlada Srbije donela je 6. maja 2021. godine , **Zaključak 05 broj 53-4228/2021** („Službeni glasnik RS”,br. 46/2021) kojim je utvrdila sledeće:

Pravo na naknadu zarade u visini od 100% osnova za naknadu zarade obezbeđuje se zaposlenima koji su u vreme trajanja proglašene epidemije zarazne bolesti i pre privremenog odsustvovanja sa rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19, vakcinisani, kao i zaposlenima koji iz zdravstvenih razloga ne mogu biti vakcinisani i koji o tome, uz izveštaj lekara o privremenoj sprečenosti za rad, dostave odgovarajuću potvrdu nadležne zdravstvene ustanove.

Ovaj Zaključak Vlade predstavlja dopunu (tačka 3a.) prethodno donetog Zaključka Vlade 05 broj 53-3008/2020-2 od 2.aprila 2020. godine („Službeni glasnik RS”,br. 50/2020).

6. DONET JE ZAKON O ELEKTRONSKOM FAKTURISANJU

Uvođenjem elektronskog fakturisanja očekuje se poboljšanje privrednog ambijenta, što je i rezultiralo donošenjem **Zakona o elektronskom fakturisanju** („Službeni glasnik RS”, br. 44/2021), koji je stupio na snagu **7. maja 2021. godine**. Istovremeno podsećamo na činjenice da je nekoliko razloga uslovalo donošenje ovog zakona, i to:

- kao prvo, odredbe Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama nisu u potpunosti usklađene sa Direktivom 2014/55/EU Evropskog parlamenta o elektronskom fakturisanju u oblasti javnih nabavki. Tačnije rečeno, Direktiva se podvodi pod **Poglavlje 5 Javne nabavke** koje smo mi otvorili 13.12.2016. godine, i posle punih pet godina, navedeno poglavlje nije zatvoreno;
- smanjenje troškova obrade i čuvanje faktura;
- povećanje naplate PDV-a, ali i efikasnija poreska kontrola;
- da je potrebno dobro informatičko tehnološko rešenje koje treba da omogući slanje, prijem, evidentiranje, obradu, čuvanje elektronskih faktura itd.....

Obavezu izdavanja elektronskih faktura imaju :

- a) subjekti privatnog sektora po osnovu međusobnih transakcija
- b) subjekt privatnog sektora po osnovu transakcija sa subjektom javnog sektora
- c) subjekt javnog sektora po osnovu transakcija sa subjektom privatnog sektora
- d) subjekti javnog sektora po osnovu međusobnih transakcija
- e) poreski punomoćnik stranog lica u RS po osnovu transakcija sa subjektima privatnog i javnog sektora

Prihvatanjem elektronskog fakturisanja, neminovno je došlo do **prestanka važenja** pojedinih odredbi u dva zakona, i to :

- **Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama** („Službeni glasnik RS”, br. 119/2012, 68/2015, 113/2017 i 91/2019) – **prestaju da važe 31.12.2021 godine**, dole navedene odredbe, i to :
 - koje se odnose na Centralni registar faktura
 - Izmirivanje obaveza po fakturama samo ako su ispravno registrovane
 - da se danom registrovanja faktura smatra da su te fakture dostavljene dužniku
 - da dužnik vrši proveru dostavljenih elektronskih faktura

Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama („Službeni glasnik RS”, br. 91/2019) odredba koja se odnosi na vršenje nadzora od strane budžetske inspekcije **prestaje da važi 7. maja 2021. godine**

- **Zakona o računovodstvu** („Službeni glasnik RS”, br. 73/2019) odredba koja se odnosi na definiciju fakture kao računovodstvene isprave, **prestaje da važi 7. maja 2021. godine**

Lica koja mogu da koriste elektronske fakture su:

- **subjekti javnog sektora** (subjekti ovog sektora imaju obavezu da izdaju elektronske fakture subjektima privatnog sektora tek od **1. jula 2022. godine**, zatim obavezu da javni sektor prima i čuva elektronske fakture i obavezu da izdaju elektronske fakture drugim subjektima javnog sektora od **1. januara 2022. godine**, a obavezu da javni sektor evidentira obračun PDV-a, primenjuje se od **1. januara 2022. godine**);
- **subjekti privatnog sektora** (subjekti ovog sektora imaju obavezu da izdaju elektronske fakture javnom sektoru počev od **1. januara 2022. godine**, zatim obavezu da prima i čuva elektronske fakture izdate od strane javnog sektora, kao i elektronske fakture izdate od strane subjekata privatnog sektora, primenjuje se od **1. jula 2022. godine**);

Međutim, nezavisno od prethodno navedenih datuma primene zakona, propisano je i sledeće:

- a) da obaveze izdavanja i čuvanja elektronskih faktura u transakcijama između **subjekata privatnog sektora**, primenjuje se tek od **1. januara 2023. godine**;
- b) kada se radi o transakcijama poreskog dužnika za uvoz dobara i obveznika PDV-a za promet dobara i usluga koje je izvršio, uključujući i primljeni avans za taj promet, primenjuje se od **1. januara 2023. godine**, izuzev transakcija u kojima je jedna strana javni sektor;

7. OBAVEZA PRIVREDNIH DRUŠTAVA SA ASPEKTA ARHIVSKE GRAĐE NASTAJE 2022.

U skladu sa Zakonom o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti („Službeni glasnik RS”, br. 6/2020) proizilazi obaveza stvaraoca i imaoca arhivske građe i dokumentarnog materijala da dostave nadležnom arhivu prepis arhivske knjige **najkasnije do 30.04.2021. godine**, za dokumentarni materijal nastao u prethodnoj godini.

Kako je ista obaveza između ostalih subjekata i obaveza privrednih društava, Ministarstvo kulture i informisanja dalo je svoje mišljenje da obaveza dostavljanja prepisa arhivske knjige nadležnom arhivu za **privredna društva nastaje 2022. godine**.

(Mišljenje Ministarstva kulture i informisanja br. 011-00-71/2021-02 od 29.04.2021. godine).